

O. M. Brika o pesniškem jeziku. Za lingvista pa sta posebno važni deli: eksperimentalno-fonetična študija Ilse Mehiste in P. Ivića o srbohrvatskem akcentu in prevod znane razprave češkega lingvista F. V. Mareša o slovanskem fonološkem sistemu in njegovem razvoju do razpada slovanske jezikovne skupnosti.

Kot prvi zvezek posebne serije je lani L. Matejka izdal bibliografski uvod v slovansko filologijo. Knjiga obsega 2024 bibliografskih enot, upošteva pa v glavnem samostojna dela in znanstveno periodiko, manj tudi posamezne razprave. Poleg bibliografije temeljne literature o slovanskih jezikih in njihovi zgodovini zajema knjiga še dela o stilistiki in poetiki, pa tudi dela o materialni in duhovni kulturi Slovanov.

Ob osnovnih podatkih o knjigi je pri večini navedena tudi signatura, ki jo ima delo v univerzitetni knjižnici v Ann Arboru, kar je za lokalno rabo seveda zelo koristno. Vendar je to dejstvo deloma odločalo tudi pri izboru; zaradi teh čisto zunanjih okoliščin so tako nastala precejšnja nesorazmerja, ker aktivnost knjižnice ni bila enako živa v vseh smereh slavistike: ponekod so opazne praznine, marsikaj je že zastarelega ali narključnega. Kljub temu bibliografija takšna, kakršna je, ob notranji primerjavi dovolj dobro pokaže, katera področja posameznih jezikov so bolj obdelana, katera slabše ali sploh ne; in s tem tudi začetnika lahko dobro usmerja pri študiju.

Prvi dve poglavji obsegata bibliografijo zbirnih del in periodike, sledi jima poglavje o primerjalni slovanski lingvistiki, nato pa bibliografija posameznih slovanskih jezikov po skupinah: južnoslovanska, zahodnoslovanska in vzhodnoslovanska. Razumljivo je, da ima največ enot ruščina; slovenščina se s 56 enotami uvršča med lužiško srbščino, beloruščino in kašubščino.

Če si nekoliko podrobneje ogledamo razdelek o slovenščini, lahko kaj hitro ugotovimo, da je bibliografija dokaj skromna in nepopolna celo za takšen kratek izbor (medtem ko je za večje jezike sistematično zbrana in na tekočem). Tako npr. v splošnem delu manjkata *Časopis za slovenski jezik, književnost in zgodovino* ter *Jezik in slovstvo*; med slovnici sta navedena Breznik-Ramovšev pravopis in SP iz leta 1950, SP 1962 manjka. Enako ni Breznikove slovnice, zato pa je Šumanova. Od *Besedotvorja* A. Bajca je omenjen samo prvi del iz leta 1950; v odstavku *Dialectology* ni omenjeno niti eno delo T. Loganja in J. Riglerja, razen teh pa bi sem sodil tudi Toporišičev pregled slovenskih dialektoloških raziskav iz ZfSP. Ramovševe *Dialekte* pa je avtor uvrstil med gramatike in se tako skrivajo pod naslovom *Historična gramatika slovenskega jezika*.

Precej nenavaden pregled daje razdelek *Language Culture*, kjer se med drugim srečuje Isačenko *Slovenski peterostopni jamb* z Janeževim pregledom slovenske književnosti in Matthewsov *The Parnassus of a Small Nation* z Vondráčkovimi *Bržižinskimi spomeniki*. Če k temu prištejemo še nekaj tipkarskih netočnosti, razberemo npr., da še izhaja *Slovenski jezik* iz leta 1938, medtem ko se *Razvistična revija* iz leta 1948 ne tiska več; tako torej slovenska bilanca res ni preveč razveseljiva.

Takšno stanje vsekakor opozarja, da bi morale naše ustanove, ki slavistične publikacije zamenjavajo s tujimi univerzami ali pa jih prodajajo, bolj skrbeti za to, da bi, kar pri nas vrednega izide, kontinuirano prihajalo v tuje slavistične knjižnice. Seveda so najvažnejše osebne zveze tujih slavistov z našimi slovenističnimi središči na univerzi in SAZU; prepričani smo, da bo v tej smeri največ pripomogel naš *Seminar slovenskega jezika, literature in kulture*, ki je namenjen tujim slavistom.

F. Jakobin

NOVI LEKSIKON JUGOSLOVANSKIH KNJIŽEVNIKOV*

Kdor se hoče informirati o biografskih in bibliografskih podatkih sodobnih slovenskih književnikov, je v zadregi. V *Slovenskem biografskem leksikonu*, ki sega šele do gesla Schmid, novejših podatkov po večini ne najdemo, saj so snopiči, ki so že izšli, izhajali od leta 1925 do 1960. Kronološko urejeni *Kratek bibliografski pregled slovenskega slovstva* M. Boršnikove (Lj. 1955) preneha z medvojno generacijo, razen tega pa je že zdavnaj pošel; nujno bi bila potrebna nova izdaja, dopolnjena s povojnimi književniki. Še največ podatkov o sodobnih piscah najdemo v Smolejevem *Slovenskem dramskem leksikonu* v dveh delih (Lj. 1961—1962). Ta pa upošteva le književnike, ki imajo kakršnokoli zvezo z gledališčem in dramatiko, in tudi pri tem je prvi del že razprodan.

*Suvremeni pisci Jugoslavije. Ured. Miloš Zorzut. Zagreb, Stvarnost 1966. (VIII+397 str. 80°. (Biblioteka suvremenih priručnika.)

Slovenske avtorje lahko poiščemo še v knjigi *Književni godišnjak, Pisci jugoslovenskih narodov* (Zagreb 1961), v katerem najmlajših pisateljev še ni, in pa v *Enciklopediji Jugoslavije* Leksikografskega zavoda v Zagrebu, katere prvih šest knjig je izhajalo od leta 1955 do 1965; izšla je šele do črk »Put« in izhaja vedno počasneje.

Matica srpska v Novem Sadu pripravlja obširen bio- in bibliografski leksikon jugoslovanskih književnikov, ki upamo, da bo enakovreden podobnim delom pri drugih slovanskih narodih (predvsem *Słownik współczesnych pisarzy polskich* v štirih knjigah, Warszawa 1963—1966, in *Slovník českých spisovatelů*, Praha 1964).

Pred kratkim je izšla knjiga *Suvremeni pisci Jugoslavije*, bio- in bibliografski leksikon živečih jugoslovanskih književnikov. Beležka na ščitnem ovitku in uvod nam povesta, kar ni razvidno iz naslova: v knjigo so sprejeti le pisci, ki so člani republiških društev književnikov. Za ta doslej nenavadni kriterij, še posebno pri knjigi, ki ni izdaja Združenja književnikov Jugoslavije, se je založba najbrž odločila zato, da bi čim prej in čim lažje zbrala gradivo; redakcija se je obrnila na republiška društva in od njih dobila podatke. Od 782 članov, kolikor so jih imela društva književnikov ob zbiranju gradiva, je redakcija zbrala podatke za 769 književnikov, in toliko člankov je objavljenih v knjigi. Ta način je omogočil dokajšnjo ažurnost — redakcija je bila zaključena januarja 1965 in do tja segajo podatki — manjka pa v knjigi precej imen, ki bi v leksikon z naslovom *Suvremeni pisci Jugoslavije* vsekakor spadala. Od slovenskih avtorjev — v knjigi jih je 140 — manjkajo vsi, ki v času pripravljanja knjige niso bili člani Društva slovenskih književnikov. Od teh pa bi vanjo vsekakor spadali npr. Rado Bordon, Peter Božič, Valentin Cundrič, Bogomil Fatur, Viktor Konjar, Lojze Kovačič, Primož Kozak, Svetlana Makarovič, Bojan Pisk, Marjan Rožanc, Dominik Smole, Venio Taufer, Dane Zajc in morda še kdo. Posledica tega neprimernega kriterija pa je tudi to, da so v knjigi sicer zastopani literarni zgodovinarji in kritiki — celo nekateri umetnostni zgodovinarji in podobno — ki so pač slučajno člani književniških društev, ni pa člankov o mnogih drugih literarnih zgodovinarjih in kritikih, pri Slovencih npr. o Franu Petretu, Borisu Paternuju, Francu Ždravcu, Francetu Berniku in Janku Kosu.

Književniki, ki pišejo pod psevdonimi, so uvrščeni pod le-te, žal pa ni kazalk s pravimi imeni, ki bi uporabnost knjige olajšale. Članki so razdeljeni v dva dela. V biografskem delu slede datumu in kraju rojstva osnovni podatki o šolanju in službovanju, o sodelovanju v NOB, o književnem delovanju in objavljanju, o prevajalskem in uredniškem delu ter o prevodih avtorjevih del v tuje jezike. Nikjer pa ni nobenega podatka o narodnosti književnika in tudi njegovo delovno področje, ki je običajno pri leksikonih navedeno takoj za imenom, je treba razbrati šele iz teksta. Ni tudi nobene oznake in ocene avtorjevega dela ter pomena. Kolikor je bilo mogoče preveriti pri slovenskih književnikih, so življenjepisni podatki točni. Opazil sem le pomoto v članku o Mateju Boru: leta 1937 ni maturiral na gimnaziji v Celju, pač pa je tega leta diplomiral na ljubljanski slavistiki. V istem članku je napaka, ki jo je verjetno zakrivil zagrebški korektor: Grgarje nam. Grgar.

Bibliografski del vsebuje samo dela, ki so izšla v knjigah, pri dramatikih pa tudi izvedene drame. Vendar ni povsod dosledno označeno, katera dela so bila samo izvedena. Knjige so opisane z naslovom in letnico izida ter z opombo o vrsti in razvrščene po časovnem redu izhajanja; tudi antologije, izbori itd. so uvrščeni v kronološki red skupaj z drugim. Ker so opombe o vrsti izdaje pri posameznih knjigah ponekod nedosledne ali jih sploh ni, bibliografija ni vselej dovolj jasna. Tako npr. pri Janku Glazerju ni razvidno, da je knjigi *Jaz in ti* in *Pesmi* za otroke le uredil. V članku o Francetu Koblarju je pomotoma izostal bibliografski del in so vsa dela naštetja v biografskem delu, ne glede na to, ali gre za samostojne knjige ali le za članke ali uvode. Sicer pa so tudi bibliografski podatki, kolikor sem jih preveril pri slovenskih književnikih, točni in popolni.

Na koncu je naveden še naslov književnika; pri večini je objavljena tudi fotografija.

Kljub omenjenim pomanjkljivostim, ki bi jih bilo treba v novi izdaji popraviti, je knjiga koristen in majno potreben priročnik, ki bo prišel prav predavateljem in študentom jugoslovanskih književnosti ter vsakomur, ki se zanima za našo sodobno književnost.

Marko Kranjec